

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTEREN

16. maj 2012

Besvarelse af spørgsmål 18 ad L 125 stillet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 11. maj 2012.

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 10/5-12 fra Advokatrådet, jf. L 125 - bilag 5.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr 10 09 24 85
evm@evm.dk
www.evm.dk

Svar:

Mæglings- og klageinstitutionen skal ikke fungere som en retslig instans.

Institutionen skal hjælpe parterne til i fællesskab at finde en løsning på tvister om krænkelse af OECD's retningslinjer enten ved at hjælpe virksomheden til selv at løse sagen eller ved mægling mellem parterne. Hvis mægling ikke er mulig, eller der er tale om grove krænkelse af internationale principper, skal institutionen undersøge sagen. Som offentlig myndighed vil institutionen i sin undersøgelse være underlagt forvaltningslovens krav, herunder kravet om at indhente alle relevante oplysninger om sagens faktiske omstændigheder. Som offentlig myndighed vil institutionen i øvrigt være omfattet af Folketingets Ombudsmands kompetence.

På baggrund af undersøgelsen skal institutionen komme med en udtalelse om, hvorvidt den vurderer, at virksomheden har overtrådt internationale principper. Hvis dette er tilfældet, kan institutionen komme med anbefalinger til, hvad virksomheden bør gøre for fremover at undgå krænkelse af internationale retningslinjer. Også i forhold til en sådan udtalelse vil institutionen være underlagt forvaltningslovens krav, fx om en fyldestgørende begrundelse. Endvidere vil jeg understrege, at en sådan udtalelse ikke indebærer en juridisk vurdering af, hvorvidt virksomheden har handlet lovligt, da vurderingen ikke sker på grundlag af danske retsregler, men internationale principper for samfundsansvar.

Desuden vurderes danske virksomheders handlinger allerede i dag i forhold til retningslinjerne. Ofte finder vurderingen sted i medierne, hvor sagsbehandlingen er overladt til journalisternes fremstilling af sagen. Med mæglings- og klageinstitutionen skabes et sted, hvor danske virksomheder kan få troværdig, forudsigelig og gennemskuelig håndtering af tvister om eventuelle krænkelse af internationale retningslinjer. En sådan tvisthåndtering er for mig udtryk for en øget retssikkerhed også for små og mellemstore virksomheder. Dette bygger jeg også på, at et samlet Råd for Samfundsansvar har anbefalet regeringen at oprette institutionen.

Angående institutionens kompetence finder Advokatrådet det endvidere ikke retssikkerhedsmæssigt betryggende, at institutionen tillægges kompetence til at rejse sager af egen drift. Her er det vigtigt at bemærke, at en

sag, der tages op af egen drift, vil være underlagt de samme processuelle krav som en sag, der behandles på baggrund af en klage, herunder krav om parternes medvirken og til fremskaffelse af fyldestgørende oplysninger. Modellen med, at institutionen kan tage sager op af egen drift, findes også på andre områder. Det gælder fx Forbrugerombudsmanden, som jeg finder fungerer på betrykkende vis.

At klager ikke skal have en retlig interesse i sagen finder Advokatrådet betænkeligt. Formålet med mæglings- og klageinstitutionen er at sikre, at sager, som falder uden for det retlige system, ikke efterlades ubehandlet, jf. også FN's og OECD's retningslinjer. Ofte vil sagerne angå ressourcetsvage individer eller grupper, der ikke har mulighed for at føre sagen selv. Derfor er det vigtigt, at en person eller organisation, der ikke har en retlig interesse, f.eks. en NGO, kan anlægge en sag på vegne af en person, der har været udsat for menneskerettighedskrænkelser. Det afgørende er, at der kan være tale om en overtrædelse af OECD's retningslinjer, og ikke hvem, der rejser sagen. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at kræve en retlig interesse i sådanne sager.

Herudover bemærkes det, at såfremt tredjemand repræsenterer en berørt part, skal der forelægges dokumentation herfor, f.eks. i form af en fuldmagt. Det bemærkes, at klager ifølge det fremsatte lovforslag ikke kan være anonyme. Institutionen kan dog vælge efter et konkret skøn at tage en sag op af egen drift på baggrund af en anonym klage.

Advokatrådet anfører, at offentliggørelse af udtalelser med angivelse af virksomhedens navn har karakter af en uproportional stigmatisering af virksomhederne. Det har været vigtigt for mig at finde en fornuftig balance mellem på den ene side behov for offentlighed omkring sagerne, og på den anden virksomhedernes krav på fair behandling. Det mener jeg, at lovforslaget er udtryk for. Lovforslaget følger Rådets anbefalinger herom. Rådet for Samfundsansvar repræsenterer netop både erhvervslivet og deres interesser.

I relation hertil vil jeg bemærke, at det er begrænset, hvilken information, der offentliggøres om sagen i de indledende faser af sagsbehandlingen, hvor det kan være usikkert, om klagen er berettiget. Hvis institutionen accepterer enten at mægle eller undersøge sagen, offentliggør institutionen ved sagsbehandlings afslutning en udtalelse om sagen og sagens indhold. I den forbindelse offentliggøres parternes navne.

Advokatrådet mener endvidere, at forældelsesreglen på dette område bør følge de almindelige forældelsesregler for civile sager. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 6, er klagefristen fastsat for at tage højde for de særlige forhold, der kan føre til, at der indgives en klage som følge af en handling eller en undladelse. En klagefrist på 5 år ses i tilsvarende nævn og institutioner, f.eks. revisionsnævnet og disciplinærnævnet for ejendomsmæglere.

Advokatrådet rejser spørgsmål om muligheden for domstolsprøvelse og afgrænsningen heraf med udgangspunkt i det lovforslag, der var sendt i høring. Der kan til enhver tid indbringes en sag for domstolene og for mæglings- og klageinstitutionen om de samme forhold – det er grundlaget for bedømmelsen, der er forskellen. Mæglings- og klageinstitutionen bedømmer sager efter OECD's retningslinjer, mens de danske domstole behandler sager med udgangspunkt i nationale lovgivning. Jeg er enig med Advokatrådet i, at det ikke vil være muligt at indbringe hverken mæglingsresultatet eller mægling- og klageinstitutionens udtalelser eller procesbeslutninger for domstolene. For ikke at skabe forvirring herom, er bestemmelsen, som Advokatrådet henviser til, udgået af lovforslaget.

Advokatrådet mener afslutningsvis ikke, at Danmarks forpligtelser i relation til OECDs retningslinjer nødvendiggør Folketingets godkendelse. OECD's retningslinjer stiller ikke krav om, at en klagemekanisme skal gennemføres ved lov. Mæglings- og klageinstitutionen oprettes imidlertid ikke alene på baggrund af OECD's retningslinjer, men også på baggrund af nye anbefalinger fra FN om menneskerettigheder og erhvervsliv. Ifølge FN's anbefalinger, som er vedtaget af FN's menneskerettighedsråd, skal staterne beskytte mod virksomheders krænkelse af menneskerettighederne (Protect), bl.a. ved at oprette ikke-retlige klagemekanismer, der kan tage hånd om mulige krænkelse af internationale retningslinjer for bl.a. menneskerettigheder. Rådet for Samfundsansvar har anbefalet, at disse forpligtelser efterleves ved at give en mæglings- og klagemekanisme hjemmel i lov, og dermed styrke institutionens legitimitet. Regeringen har valgt at følge denne anbefaling, fordi regeringen ønsker at Danmark skal gå foran, når det gælder beskyttelsen af menneskerettigheder.

På den baggrund deler jeg ikke Advokatrådets bekymring om, at den fremlagte model ikke i tilstrækkelig grad balancerer hensynet til at fremme de nævnte internationale standarder for samfundsansvar over for hensynet til virksomhedernes retssikkerhed.

Jeg vil endvidere henvise til mit svar på udvalgets spørgsmål 2, 6, 7, 9, 11 og 17 til lovforslaget.